

# הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu  
דרשו ד' ועוזו  
קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ז' תמוז תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות קכא | דף הכולל: כתובות מח.  
דף היומי בהלכה: מסעיף ל"ז עד סעיף ל"ח.  
מוסר: שמירת הלשון - פרק ג' 'והגאון' עד סוף פרק ג'.  
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ז' עד סוף שער הבטחון



## להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

כשקופת העיר החליטה לעשות חשבון נפש | עולים לשיבה גדולה? 937 מילים בדיוק  
בשבילכם! | שיפוץ דירה קומפלט ב-1000 ש"ח בלבד, זה אפשרי! | 2438

### על דא ועל הא

בסייעתא דשמיא עבר שם באותו רגע רב חשוב שידעתי ששיג  
ושיח לו בעולמם של בני הישיבות. בא ניגש אל הרב, אמרתי  
לידידי הצעיר, אולי הוא יצליח להרגיע אותך, אולי בכלל יש לו  
קשרים עם הישיבה ההיא והוא יוכל להפעיל שם איזו פרוטקציה?



937 מילים המוקדשות באהבה לכל העומדים בימים אלו בשערי הישיבות הגדולות, הנבחרים  
והמתקבלים, המאוכזבים והמרוצים | וגם: המדריך המלא לבחירת ישיבה גדולה טובה

שהוא יכול להצליח בכל מקום אם רק ישב וילמד, אם רק ישקיע  
כמו שהוא עשה עד היום. לא צריך להישבר, אמרתי לו, זה לא  
סוף העולם.

אבל הוא לא נרגע, ממש לא, הוא עמד על סף דמעות.  
בסייעתא דשמיא עבר שם ממש באותו רגע אחד מרבני השכונה,  
רב קהילה חשובה בישראל, שידעתי ששיג ושיח לו בעולמם של  
בחורי הישיבות, והוא מבין לנפשם הסוערת של בני התשחורת.  
בא ניגש אל הרב רגע, אמרתי לידידי הצעיר, אולי הרב יצליח  
להרגיע אותך, אולי בכלל יש לו קשרים עם הישיבה ההיא והוא  
יוכל להפעיל שם איזו פרוטקציה, פיתיתי אותו.

הבחור הנהן בציינתנות וניגשנו יחד אל הרב כשאני שוטח  
ברשות הבחור את הסיפור, התקווה והאכזבה, הרצון והמציאות.  
הרב ששמע בקשב רב את הדברים לא התייחס אליהם בביטול  
בכלל, הוא לקח במלוא כובד הראש את הסיטואציה, הוא נאנח  
ואמר לנו כך: זה אכן לא פשוט, בתקופה הזו מסתובבים הרבה  
מאד בחורים כמוך, מאוכזבים ולא מרוצים. הם חלמו ורצו, שאפו

### מאת הרב ישראל היימן

אתמול פגשתי בחור מאוכזב.

הוא מתגורר בשכונת אלי ואני מיודד איתו ועם משפחתו, הוא  
לומד באחת הישיבות קטנות הטובות באזור, והוא נבחן לשיבה  
גדולה מהמפורסמות והטובות.

כמנהג גוברין יהודאין דפה הוא נרשם לכמה ישיבות,  
שהמפורסמת והגדולה שבהן היא מושא חלומותיו, ויש עוד ישיבה  
או שניים שהם אופציה שניה למקרה שח"ו הוא לא יתקבל...

ואתמול התברר לו שהוא אכן לא התקבל. כבר חודשים  
ארוכים שהוא חולם על הישיבה ההיא, הוא כבר רקם חברותות  
וחברי חדר עתידיים, והנה הכל התנפץ.

הוא כמובן בחור מצוין. הוא לא התקבל, כי לכל ישיבה קטנה  
יש סך מסוים של בחורים שהם יכולים לשלוח לכל ישיבה גדולה.  
האופציה השניה שהתבררה כשיבה מעולה לא פחות, לשם הוא  
כן התקבל, לא סיפקה אותו. הוא חלם על הישיבה ההיא וזהו!!  
דיברתי איתו מספר דקות, ניסיתי להרגיע את רוחו, להסביר לו

קשור אלי ולאכזבה שלי מהישיבה שלא התקבלתי אליה, הוא שאל. איך אני מתנחם בווארט הזה שהוא אמנם מאד יפה אבל לא קשור אלי?

הרב רק חיך וסימן לו עם היד לאות ש'הנה אנחנו מגיעים כבר אל העיקר'. אם אכן כדבריי, המשיך הרב ושאל, אז מה הגדולה בזה שפרח מטה אהרן, זה הלא דבר טבעי שהוא יפרח בקודש הקדשים. אם שם מקור החיות, והטבע הוא שכל מטה אמור לפרוח שם, אז מהי ההוכחה שהוא האיש בו בחר ה'?

הרב לא נתן לנו זמן רב לעכל את השאלה ותירץ מיד: הפשט הוא שמה שהקב"ה הראה לבני ישראל הוא, שמטה אהרן - מקומו הטבעי הוא בקדש הקדשים, ולכן הוא, ודווקא הוא, פורח שם. לשאר המטות היה צריך לעשות משהו על-טבעי בשביל שלא יפרחו, כדי להראות שזה לא המקום שלהם. הם והנשיאים שלהם לא נבחרו לעמוד ולשרת בשם ה' בבית אלוקים.

אתה מבין יקירי, הרב פנה ישירות אל הבחור העומד לידי. באמת אין כאן נס מעל לדרך הטבע, אדרבה, הקב"ה הראה לנו את דרך הטבע הפשוט, שמי שנמצא במקום הטבעי שלו מיד פורח ומבלבל, מוציא פירות ופרחים מרהיבים, זה הטבע הפשוט. מי שלא נמצא במקום הטבעי שלו, לא נמצא איפה שהוא צריך להיות, הוא לא אמור לפרוח.

עכשיו אתה מבין, הרב הניח את ידו על כתפו של הבחור שניצני חיך של הבנה כבר עלו על פניו. הקב"ה שולח כל אחד למקום הטבעי שלו. זה שחלמת על ישיבה כזו או אחרת, והאם החלומות שלך התגשמו או התנפצו - לא זו השאלה, ולא זו הנקודה. המבחן בסוף הוא איפה אתה פורח, היכן המקום שבו תוכל להוציא את הפירות המבלבלים ביותר, וזה יהיה הסימן ששם הוא מקומך הטבעי. בזה תשקיע, כל השאר יבוא ממילא. תחושת השלימות והרוגע, ההשלמה והחיבור למקום, יבואו כשתראה שהפירות גדלים, שהפרחים פורחים. לא תצטרך יותר מזה.

נפרדנו לשלום. ולפני שידידי הצעיר נעלם לו בפתח הבנין שלו הוא הספיק ללחוש לי: בעזרת ה' אתם עוד תראו את הפירות, אני מבטיח להשתדל ובעזרת ה' גם להצליח.

וחשקו, ובסוף המציאות מובילה אותם למקום אחר. אולי באמת פחות טוב, אולי זה רק בדמיון שלהם, זה לא משנה, זו אכזבה וצריך להתייחס אליה.

אלא שיש לי דבר אחד אותו אני רוצה לומר לכל בחור כזה, המשיך הרב, משהו שיכול לתת זריקת עידוד לא רק למי שלא התקבל להיכן שהוא רצה, אלא לכל בחור שעולה לישיבה גדולה, ולכל אחד שמחפש, כולל, ישיבה, מקום עבודה, או כל דבר אחר. התורה מספרת לנו על מטה אהרן. כולם מכירים את הסיפור. אחרי חטא קורח ועדתו הקב"ה מצווה את משה רבינו להכניס את מטות ראשי השבטים לקודש הקדשים לבצע 'ניסוי' ולבדוק מיהו שליח ה' ומיהו הנבחר, "והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח והשיכותי מעלי את תלונות בני ישראל". ואכן למחרת הוציאו את המטות והנה פרח מטה אהרן, וכל העם ראו והאמינו, עד כאן החלק שכל ילד שלמד בגן יודע.

מה שלא מפורסם הוא, המשיך הרב ופניו צופנות סוד, שבמדרש כתוב שהסיבה ששאר המטות לא פרחו היא כי מטה אהרן בלע אותם ואח"כ פלט אותם, ואחרי תהליך כזה של בליעה ופליטה לא היה שייך שהם יפרחו. והמדרש הזה טעון ביאור, מדוע היה צריך מטה אהרן לבלוע ולפלוט, מדוע המטות היו צריכים לעבור תהליך שיעקור מהם את האפשרות לפרוח. מטה רגיל לא אמור לפרוח סתם ביום בהיר, מה בא המדרש ללמדנו?

אלא שהדברים פשוטים הם, כאן הרב כבר התלהב וקולו נסק. בית המקדש הוא מקור חיות העולם, "רחם על ציון כי היא בית חיינו", ישנם הרבה מאד מקורות לכך בחז"ל. כל חיות העולם יונקת מבית המקדש עד היום, כמעט אלפיים שנה אחרי חורבן הבית, וכל מה שהיה שם הרי הוא מחובר למקור החיות. אפילו גפן מזהב הייתה פורחת ומעלה עלים ופירות על פתח האולם, וא"כ מצד הטבע כל מטה שהיה נכנס לקודש הקדשים היה אמור לפרוח. כל מטה כזה היה צריך להעלות פרחים, ציץ ושקדים. על כרחך היה צריך אפוא את התהליך של בליעה ופליטה של מטה אהרן בשביל שהם לא יפרחו. סבלנותו של הבחור שלידי כבר כמעט ופקעה. אז מה זה

על דא ועל הא

## כשקופת העיר החליטה לעשות חשבון נפש...



איך אפשר לדעת אם המשפחה שמקבלת תמיכה חודשית אכן נשארה עם אותם נתונים, או שמא מספר הילדים כבר גדל וההכנסה החודשית התכווצה עוד יותר?

הצורך לעשות חשבון נפש יומיומי, או לפחות אחת לתקופה. "בוא נבדוק מה אתה שווה", הוא טען, "מתי אתה קם בבוקר?

יוחנן וסרמן לא מזמן שמעתי שיחה מאחד הדרשנים בדורנו, שדיבר על

התמיכה אליהן.

"אנחנו לא מנהלים משרד חקירות חלילה", הוא מסביר לי, "חלילה לנו מלהשפיל את הנתמכים ולרדוף אחריהם בדקדוק של חוט השערה, ודרישת הוכחות לכל טענה שהם טוענים. לא ולא.

"אנחנו נותנים באנשים אמון מלא, אבל אנחנו כן שואלים אותם ומבקשים לשמוע תשובות לשאלות שונות, כי לא פעם אנשים נזכרים שבעצם יש עוד הכנסה שהם לא זכרו לדווח עליה כי היא לא משכורת או מלגה וכדו'. כמו כן אנחנו שואלים אם הנתונים לא השתנו. הפקידה מקבלת רשימה עם מאות טלפונים, והיא צריכה להתקשר לכל אחד מהם לפני תום תקופת האישור, ולתשאל את איש הקשר של המשפחה עם הארגון לגבי המצב, לפני שמאשרים להם מחדש תמיכה לתקופה של עשרה חודשים נוספים.

"הרעיון הוא שהמצב של המשפחות הוא דינאמי. תמיד יש שינויים, לפעמים זה גובה ההכנסה שמשתנה. פעם הם המשכורת גדלה ואז יש להקטין מעט את התמיכה בהתאם לרף המוגדר אצלנו בקופה, או לחלופין ההכנסה מתכווצת, ואז יש צורך להגדיל את התמיכה.

"לפעמים ההכנסה נשארת אותו הדבר אבל המשפחה משתנה, נולד עוד ילד, אחד הילדים התחתן, הילד מהחידור התחיל ללמוד בישיבה ושכר הלימוד שההורים משלמים עליו זינק במאות אחוזים... לפעמים המשפחה עברה דירה וצריכה לשלם יותר כסף עבור שכירות, מה שמצריך להגדיל את התמיכה החודשית בהם. "זאת העבודה שהמזכירות שלנו עושות, והן עושות את זה יום יום, כך שהנתונים של כל אחת מהמשפחות הנתמכות, עוברים ריענון פעם בעשרה חודשים".

וכל כל למה? כי ב'קופת העיר' יש משפט אחד שמרבים לחזור עליו בכל הזדמנות: "כספי צדקה הם הכסף הכי יקר בעולם!!!".

כמה זמן לוקח לך 'להתגרד' החוצה מהמיטה? אתה תמיד אומר 'קריאת שמע' לפני סוף הזמן הראשון? לפחות את הזמן השני אתה כן מספיק תמיד או שלפעמים קורה שאתה מפספס גם אותו? כמה זמן לוקח לך להתפלל שמונה עשרה? האם אתה מקפיד לומר כל יום את סדר ה'קרבנות' לפני התפילה?

אם התשובה על כל השאלות היא התשובה המבוקשת, טוב מאוד, אבל אם חלילה על חלק מהם אתה עונה בהיסוס מה, אולי כדאי לבדוק מה צריך לתקן ואיפה אפשר להשתפר...

האמת? כשאני אעשה חשבון נפש, אחד הדברים שאני אמצא לנכון שעלי לתקן, הוא הנושא הזה בדיוק, שאני לא מספיק עושה חשבון נפש... אולי באמת הגיע הזמן להתחיל להתחזק בעניין.

בעודי מהרהר בכך בתקופה האחרונה, התברר לי שיש כאלו שעושים את זה בצורה יוצאת דופן. 'קופת העיר'...

"יש לנו צוות של פקידות, שהתפקיד שלהן הוא לעשות 'חשבון נפש', ולבדוק לאיפה הולך הכסף של הקופה...", כך מסביר לי אחד ממנהלי הקופה, עמו שוחחתי במסגרת שיתוף הפעולה של 'הפוח' עם 'קופת העיר'.

ואיך בדיוק עושים חשבון נפש?

מעבר לבדיקות הפנימיות שנעשות אחת לתקופה, לוודא שהתקציב שמוקדש להתנהלות המשרד מנוצל בצורה החסכונית והיעילה ביותר, יש גם בדיקה תקופתית קבועה למשפחות הנתמכות.

למעשה, האישור שניתן לכל משפחה הוא להענקת תמיכה למשך עשרה חודשים בלבד. אחרי עשרה חודשים, יש צורך לאשר את הבקשה של המשפחה מחדש. כך אנחנו יכולים לוודא שהכסף לא סתם זורם החוצה למשפחות שבעבר היו זכאיות ועכשיו כבר הוטב מצבן הכלכלי, בזמן שיש משפחות אחרות שגדלו ב"ה, או שמצבן הכלכלי הורע חלילה וצריכים להעביר את

## חנוך לנער

**אתם מחממים לו בקבוק דייסה ומושיטים לו בחיוך אוהב... האם שמתם לב שבעצם כבר עשיתם כאן צעד ראשון בעיצוב האופי שלו?**



**במקום להתעצב, לעצב: המדריך להורים שרוצים להשפיע על האופי של ילדיהם | מאמר שלישי בסדרה מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א**

אם נרצה לבדוק מתי מתחילה ההשפעה שלנו על בנייה זו, על איזה גיל נוכל להצביע ולומר: הנה, כאן החל תהליך עיצוב האופי אצל הילד שלנו... נגיע לתשובה ידועה, מפתיעה ומחייבת כאחת. מחובתי לציין שהתבססתי במאמר זה הרבה על כתבי הרש"ר הירש זצ"ל, ישמע חכם ויוסיף לקח.

במאמר הקודם הרחבנו על תהליך בניית העולם הרגשי האישי של כל אחד מאיתנו, ועל השפעתו של המעגל המשפחתי על האופי, הרגשות וכו', מעצם היותו המעגל הראשוני שאותו התינוק הנולד מכיר בצאתו לעולם, מעגל שממנו הוא מעתיק נהלים לכל שאר המסגרות שבהן הוא יהיה חלק בהמשך החיים.

הוא משיג או נכשל, הוא גם בונה את אופיו הבסיסי; האם הוא ינהל את ההורים, וההורים יהיו כפופים אליו, או עם כל המסירות והאהבה - ההורים הם המחליטים והקובעים.

אלו שחושבים שהוא עדיין קטן, וכשיגדל נחנך אותו - טועים. חינוך מתחיל ברגע הלידה. אומנם לא למצוות מעשיות, שלהן קבעו חז"ל מהו גיל חינוך, אבל בכל הנוגע לסגנון ואופי - השנים הראשונות קובעות.

לכן אם במשך שלוש-ארבע השנים הראשונות הילד קיבל כל מה שרצה, אין סיכוי שבגיל חמש נצליח להפוך את הקערה על פיה, והוא יתחיל לציית לנו. זה פשוט לא יעבוד.

כך שבמקביל למה שאנו מרעיפים חום ואהבה ודואגים לכל צרכיו של הפעוט, נלמד אותו לציית לדרישותינו כהורים, כשהגבול הדק בין שדר של דחייה לחינוך הוא: האם אנו מונעים דברים למען נוחיותנו, או למען טובת הילד. ילד שמרגיש שבכל הנוגע לצרכים שלו אנחנו כאן בשבילו, דואגים שהוא יהיה שבע, נקי מטופח, ומנגד, כשהוא מנסה לפרוץ גבולות או לעשות דברים לא מוסריים אנו עומדים על שלנו, ללא פשרות - לומד שיש סמכות אמיתית הדואגת לו, ויפנים את עניין הסמכות.

### כאן מעצבים... תכונות

נקודה נוספת בעניין האופי: כל אופי שאנו מזהים אצל ילדינו, בין אם מקורו בגנים תורשתיים או בסביבה - הינו אופי חיובי; אין אופי רע. מתחת ידי הבורא לא יצא דבר רע. נשמתו של כל ילד - טהורה היא! רק על ידי ניצול ושימוש לרעה בתכונה עלולים לקלקל את מה שהיה אפשר לפתח ולהעלות לטוב.

לעולם לא נדכא תכונה או אופי, רק ננתב אותם לאפיק החיובי. גם תכונות כגון: כעס, שנאה, גאווה, עקשנות, עצלות - הינן תכונות קדושות, ועל ידי פעולות חינוכיות נאותות בתחילת הדרך נוכל להפכן למידות טובות וחיוביות. את הגאווה והעקשנות נהפוך ליציבות. את הכעס והשנאה נפנה אל התחומים הרעים והשפלים שבעולם. עצלות תהפוך לסובלנות והשלמה עם מה שחייבים להשלים.

אנו נוטים מאוד לקטלג; זה אופי טוב, וזה רע; זה טומן בחובו ברכה, וזה קללה. וזה פשוט לא נכון! הגדר 'טוב' או 'רע' מתייחס רק לאופן השימוש בתכונות השונות.

אבוי לאדם רגשן, אם הוא נוח להתרגש ולהגיב בחום מזג לכל דבר, ואבוי לאדם שיתייחס לכל דבר בשוויון נפש. אדם שיאהב כל אדם, ללא הבחנה, יהיה במצב מסוכן לא פחות ממי שמתנכר או מזלזל בכול. עקשנות היא יתירה מכבידה, אבל גם התנהלות ללא חוט שדרה ואופי וקבלת השפעה מכל צד הינן בעייתיות.

שלמה המלך מלמדנו: "חנוך לנער על פי דרכו"... התכלית היא חיי תורה ומצוות, אבל הדרך - אינדיבידואלית, לפי אופי החניך. לא כל שיטה מתאימה לכל אחד, חייבים לגוון בדרך אל המטרה האחידה. תפקידנו לעקוב אחרי ילדינו בשעה שהם מתנהגים בטבעיות ובחופשיות, לגלות את התכונות, ואז לנסות

הלמידה וההפנמה הסביבתית הן תהליך ראשוני ממש, מרגע הלידה! מהרגע הראשון התינוק מתחיל ללמוד, לקלוט, ובעיקר להפנים.

תינוק שבוכה ומקבל את מבוקשו לומד שהוא רצוי; הנה, רציתי, בכיתי, וכעת יש חלב טעים... הציק לי, בכיתי, והנה, אני מחותל, וכעת נעים לי ונוח. הוכחה נוספת שאני רצוי...

במקביל, הוא גם לומד ומפתח ביטחון עצמי; הנה, אני רוצה משהו, וברוך ה' משיג אותו. לעומת זאת, תינוק מוזנח שבוכה ובוכה, ואף אחד אינו ניגש אליו, מפתח תחושת דחייה לצד תחושת חוסר אונים, הוא מרגיש שאינו מצליח להשיג את מבוקשו.

זה נשמע הזוי, אבל זו המציאות, הכול נחרט מהרגע הראשון. למעשה, אנו מוצאים את שורשי העיקרון הזה בתורה הקדושה. בפרשת שמות התורה מציינת את שמות המיילדות, שפרה ופועה; שפרה על שם שמשפרת את הוולד, ופועה על שם שפועה לוולד. מדהים! הרי באותה מידה המיילדת גם רוחצת את התינוק, מחתלת, שוקלת ועוד; למה בחרה התורה לכנות אותה דווקא על שם הפעייה? בא הדבר ללמדנו, עד כמה הדיבור החם והאהב משפיע על התינוק!

הילד נולד זה עתה, והנה, עומדת מולו מיילדת המקבלת את פניו באהבה ובחיוך, ובתוך כך היא פועה: "תינוק חמוד, כמה אנחנו שמחים שבאת לעולם... אתה נחמד כל כך... מיוחד כל כך..." דיבורים אלו משפיעים וקריטיים כל כך, עד שמכל תפקידיה של המיילדת - נבחרה פעולה זו לשם העצם.

לכולנו יש בטלפון הנייד גם מחשבון, לוח שנה ופונקציות נוספות, ובכל זאת, המכשיר מכונה 'טלפון נייד' כי זה שימוש העיקרי; כל שאר הפונקציות הן נלוות. כך גם פעולת הפעייה היא העיקרית, ועל שמה נקראת המיילדת.

הגמרא במסכת חולין (כד ע"ב) מביאה את דברי רבי חנינה: "חמין ושמן שסכתני אמי בילדותי הן עמדו לי בעת זקנותי"... זו הוכחה נוספת להשפעה העצומה של הפעולות הנעשות לרך הנולד, ולהשלכות שלהן עד זקנה ושיבה.

זה מחייב אותנו להשקיע כבר ברגע הראשון, להרעיף חום, אהבה, ביטחון. כל חיבוק וכל מילה טובה בונים ומשפיעים. לעומת זאת, כל דחייה וכל כעס נחרטים בנפש.

ידוע שבתקופת מלחמת העולם השנייה, כשבתי היתומים היו מלאים תינוקות שהוזנחו, התבצע בצרפת מחקר שבו חילקו את התינוקות לשתי מחלקות: הקבוצה השנייה טופלה במסירות, אבל בצורה טכנית, ללא הדגשה על תוספת חום ואהבה, והקבוצה השנייה זכתה בטיפול בתוספת חום, אהבה, חיבוק, נשיקה וכו'. היה מדהים לראות שהקבוצה הראשונה הייתה פגיעה מאוד, רבים מהילדים חלו ולא שרדו, ולעומת זאת, הילדים מהקבוצה האהובה התפתחו וצמחו.

### לא מותרים על הסמכות

כשם שהתינוק לומד ובודק עד כמה הוא אהוב או דחוי, האם

לנתב אותם, כל אחד לפי דרכו.

לעולם לא נדכא אופי; זה לא עובד, זה נגד הטבע שהבורא נתן לילד. נשתדל רק לנתב זאת לצד החיובי, וככל שהאופי יקבל ביטוי במובן החיובי, תיעלם הנטייה השלילית.

אם ילד בעל נטייה לחוצפה ילמד להיות עז לדברים שבקדושה, להיות אמיץ בקודש, הרי הביטוי החיובי הזה יעלים את השלילי. אם ילד כעסן יהפוך לנמרץ, שקרן למחדש ולבעל דמיון חיובי, עקשן ליציב וכו' - כל הפן השלילי ייעלם.

## הסיפור היומי

# כעבור שבועות מספר ערך בית הספר 'מסיבת סיום' גדולה והדורה, אירוע מרגש ומושקע בהשתתפות התלמידים והוריהם. בתחילת הערב עולה אחד המורים להנחות את האירוע - ולפתע נאלם דום...



כל יהודי הוא 'נציג' של הקב"ה בעולם ושגריר של העם היהודי

### הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ'

להלן 'מעשה שהיה' כפי שהתפרסם בעת האחרונה:

תלמידי כתיב ח' בביה"ס יהודי בשיקאגו טסו לטיול שנתי לווינגטון. נהג אוטובוס נכרי המתין להם בנמל התעופה והיה צמוד אליהם במשך שלשת הימים הבאים. טיילו באתרים, באטרקציות ובמסלולים.

לכל אורך הנסיעה התרשם הנהג מהתנהגותם המכבדת. הנערים דיברו בנחת זה עם זה, תלמידים ממושמעים לצוות, הודו לנהג בנימוס בעלייה ובירידה מן האוטובוס. זימרו בנסיעה שירים יהודים, עד שהנהג קלט מנגינות ומילים עבריות ואף הצטרף לשירתם.

כך עברו להם שלשה ימי הטיול בנעימים. הנהג התרשם מאורח חייהם של הנערים היהודים. הוא ראה שהם משתדלים להשאיר אחריהם רכב נקי, את השקיות והעטיפות משליכים לפח. הנהג רגיל לראות בני גיל זה דוחפים בעליות ובירידות, והפעם רואה נערים המכבדים זה את זה. אכן, הנהלת המוסד שמה דגש חינוכי על פיתוח הליכות נועם לצד רמה לימודית גבוהה, ומקדישה חשיבות רבה וכנה ל'בין אדם לחבירו' כתנאי משלים להצלחת 'בין אדם למקום'.

הנהג, כושי בשם מר רידיק, שמע כי הנערים מתרגשים לקראת טקס סיום כתיב ח', והטיול הנוכחי מהווה גם פעילות 'גיבוש' לקראת התפזרות התלמידים בשיבות המשך בארצם ובעולם. בסוף ימי הטיול נפרדו בכבוד ממר רידיק הנהג.

כעבור שבועות מספר ערך ביה"ס 'מסיבת סיום' גדולה והדורה. התלמידים והוריהם התאספו בביה"ס לסעודת מצוה, בשילוב סיומי מסכתות, לצד צוות ביה"ס. אירוע מרגש ומושקע. קרוב לתחילת הערב, עולה אחד המורים להנחות את האירוע, ולפתע נאלם דום. מר רידיק, נהג האוטובוס הכושי, עומד בפתח האולם, לבוש בחליפה מכובדת, ובידו זר פרחים. התלמידים זיהו אותו, והתחילו ללחוש להוריהם שזהו הנהג הווינגטוני!

המנחה הזמינו לברך את הקהל והוא פתח ואמר:

"מעולם לא הסעתי קבוצה כה מכבדת ומחונכת. כאשר רב לימד במהלך נסיעה - האזינו בכובד ראש, שמרו על הניקיון ועל כבוד הזולת. שמעתי שהם מתרגשים לקראת 'מסיבת סיום' הקרובה. החלטתי: להפתיע! ביררתי פרטים, ססתי מווינגטון לשיקאגו כדי לכבד את שמחתם! גם שיריהם היו מרגשים!" - מסיים הנהג דבריו ופוצח בשירה "כל העולם כולו..." מנגינה ומילים שנקלטו בקרבו במהלך שלשת ימי הטיול... הקהל קם להריע לו בהתרגשות, והצטרפו לשירתו. אשרי העם שככה לו! אשרי העם שה' אלוקיו!

ברור לי כי חלק מהקוראים אינם מבינים את עוצמת המעשה, בהיותם חיים בתוך 'בועה' חברתית ואינם ערים לסובב אותנו. כל יהודי בעולם הינו 'נציג' של הקב"ה ושגריר העם היהודי. בוחנים אותנו בכל עת, מעשינו, דיבורינו והליכותינו. יהודי חרדי משמש 'חלון ראווה' לעולם של חיי תורה ומצוות.

תלמידים בטיול, בחורים בקניות, משפחות בנופש קיץ, בודדים בתחבורה ציבורית, במעבר חציה ובמרפאה. המתנהג בצורה בזויה אינו נדון 'לעצמו', אלא 'חרדים אינם מכבדים'. המשליך עטיפה למדרכה גורר הצהרה 'חרדים מלכלכים'. אין תכלית בטיעון 'הרי הם' לא טובים יותר'. אין בכך לפטור מאחריות. אדרבא, זה מחייב אותנו לקדש שם שמים!

שנים רבות ניהלתי בס"ד תלמוד תורה, שקלט והציל, מתוך אמונה ואומץ, אף משפחות קירוב. באה משפחה מסורתית לרשום שני בנים. מה הביאם להחלטה זו? ההורים רואים ברחוב, מדי יום, שלשה אחים בדרכם לת"ת, נעימים ונכבדים, חולצות מכופתרות ופאות מסודרות. החליטו בלב שלם כי גם הם רוצים 'בנים כאלה'. שלשת האחים כלל לא מודעים שמביטים אחריהם ברחוב! ב"ה, כיום גם להורים אלה משפחה תורנית! מי ימנה את אלפי רבבות זכויותיהם של אותם אחים והוריהם!

(גיליון החינוך בפרשה)

**כאשר ראה ראש הקהל את המרא דאתרא עם שמיכה בידו, מיהר אליו כדי לקחתה ממנו, שהרי אין זה לכבודו של הרב להסתובב כך ברחוב. אבל ה'ברוך טעם' לא הניח לו לקחתה מידו, והיו מושכים יחד בשמיכה, אחד מצד זה ואחד מצד זה...**



**ליומא דהילולא של הגה"ק רבי ברוך בן הגה"ק רבי יהושע יחזקאל תאומים-פרנקל זיע"א, בעל ה'ברוך טעם' ואב"ד לייפניק**

ביני לביני הגיע ראש הקהל לתפלת מנחה, וכאשר ראה שהמרא דאתרא מסתובב ברחובות העיר ושמיכה בידו, מיהר לגשת אליו כדי לקחת את השמיכה מידו, שהרי אין זה לכבודו של המרא דאתרא, גאון וצדיק, שיסתובב ברחובות ובשווקים עם שמיכה בידו.

אבל ה'ברוך טעם' אחז בשמיכה בחוזקה ולא הניח לראש הקהל לקחתה מידו, והיו מושכים יחד בשמיכה, כל אחד מצד אחר... והברוך טעם, מרוב דביקותו לקיים מצות 'השב תשיבנו לו העבוט', היה בטוח שראש הקהל רוצה לחטוף ממנו את המצוה הגדולה הזו, כי הוא רוצה לקיימה בעצמו, ועל כן אמר לו: "אז איר וועט בארגען געלט פאר יודען, וועט איר אויך קענען מקיים זיין די מצוה" - כשאתה תלווה כסף ליהודי, תקיים גם אתה את המצווה; כעת אני הוא זה שהלווית, והמצווה היא שלי!

(שמועה טובה)

סיפר הגה"צ מקראסנא זצ"ל: פעם אחת כאשר הגאון האדיר בעל ברוך טעם זי"ע מלייפניק ישב ולמד בביתו בהתמדה גדולה, נכנס אצלו אחד מתושבי העיר עני ואביון וביקש ממנו שילווה לו מעות. אמר לו ה'ברוך טעם', שאם יביא לו משכון אז ילווה לו את הסכום הנדרש לו. והלך האיש והביא מביתו שמיכה כמשכון, והלווה לו ה'ברוך טעם' מעות. ולא הכיר את האיש הזה מתוך העיר הגדולה לייפניק,

כאשר הגיע זמן תפלת מנחה הבחין ה'ברוך טעם', שאם הביא לו האיש רק שמיכה ודאי אין לו דבר אחר למשכן, והרי כתוב בתורתנו הק' 'לא תשכב בעבוטו השב תשיבנו לו'. מרוב התרגשות לקיים את המצוה של 'השב תשיבנו לו' עוד קודם שקיעת החמה, יצא ה'ברוך טעם' לרחוב בלי השמש עם השמיכה בידו, וחיפש ברחובות העיר את האיש אשר לו שייך המשכון, מאחר ולא הכירו ולא ידע את מקום מגוריו.

הסיפור היומי

**"צריך לנוח קצת, הפסקת קפה", הכריז הקבלן, תוך שהוא יורד עם סעיף "לנוח קצת ברכב". המנוחה ברכב התבררה כארוכה מאוד... הקבלן לא חזר יותר! נעלם...**



**כך שופצה דירתו של אברך ממסד עד טפחות ב... 1000 שקלים בלבד!**

דבר פשוט מאוד...

ממחשבה למעשה: בירור קצר העלה כי הוא הספיק במשך השנים לחסוך מאה ועשרים אלף ש"ח! לאחר מכן פתח ספר טלפונים וחיפש אחר קבלן שיפוצים. והנה צדה את עינו פרסומת: "גמ"ח שיפוצים! בניה ושיפוצים. מחירים מיוחדים לאברכים!". יותר טוב מזה כבר לא יכול להיות! כך חשב...

התקשר לטלפון הרשום בתחתית המודעה, והזמין את "גמ"ח שיפוצים" לבקר אצלו ולתת הצעת מחיר! לאחר כשעה נחת אצלו יהודי עב בשר בעל זקן ארוך ועיניים יוקדות, שבמבט ראשון הבין שנפל לידי 'טרף קל'. לאחר ש'הקבלן' ראה את היקף העבודה, ניסה לדובב את האברך ולבדוק כמה הוא מוכן לשלם...

האברך בתמימותו הודיע וביקש: יש לי רק מאה עשרים אלף

סיפור מופלא שמענו מפיו של בעל המעשה: מעשה באברך יקר, בן חו"ל שעלה עם משפחתו לארץ ישראל. אותו אברך - אין לו בעולמו אלא ד' אמות של תורה! אף בני ביתו דואגים שיוכל לעסוק ולשקוד בתורה הקדושה ללא שום הפרעה! מיודענו חי באופן מחושב אך מרווח, ומעולם לא הרגיש מחסור, ואף הצליח לחסוך מדי חודש בחודשו סכום משמעותי בגמ"ח המקומי.

שנים עברו, המשפחה גדלה, והבית הקטן בעל שלושת החדרים היה קטן מלהכיל את המשפחה הגדולה. משכך החליט האברך לנצל את אופציית ההרחבה שהיתה בביתו, ולהרחיב את הבית בעוד שני חדרים נוספים. אותו אברך, לצד שקידתו ועמלו בתורה, נחשב תמים מאוד בענייני העולם הזה, מה גם שלא היה 'ישראלי' שורשי... ולכך חשב, שהעיסוק עם בעלי מלאכה הוא

האברך מופתע: הרי אלף ש"ח לא מספיק אפילו לסתום את החור ש"גמ"ח שיפוצים" פרץ בסלון... אבל באמונת חכמים שהורגל בה - אינו שואל שאלות!

שבוע עבר, ואין חדש. אך מידוענו הצדיק אינו מודאג. מחדיר הוא בבני ביתו אמונת חכמים, וכולם רגועים ושמחים וממתנינים לבוא הישועה.

בצהרי היום דפיקות בדלת. בפתח עמד אדם צעיר ולא מוכר. "שלום, שמי גבי", הוא מציג עצמו, וממשיך: "אני קבלן שיפוצים, ומזה זמן מה אני עובר ליד ביתכם ורואה את הפתח הפעור בחזית הבית, אולי אתם צריכים עזרה? שמא נתקעתם באמצע?"

האברך סיפר השתלשלות הדברים באריכות. גבי הציע את שירותיו: "אני כעת פנוי מעבודה, אם תרצו אוכל לעשות לכם מחיר טוב, מתוך התחשבות בעוגמת נפש שעברתם". מידוענו הבהיר לגבי הנחמד, שאין באפשרותו לשלם יותר מאלף שקלים... גבי צחק, כביכול שמע בדיחה טובה... "אתם מבין בוודאי, שבסכום זה לא ניתן לממן אפילו את הפיתה עם הזיתים לפועלים הערביים במשך זמן השיפוץ..."

גבי הלך לדרכו, כשהוא משאיר מאחוריו אברך מחוזק מאי פעם באמונת חכמים: "אני לומד תורה, ולכך ר' חיים הבטיח לי שיפוץ באלף שקל - אז בסוף יהיה שיפוץ באלף שקל". לא חולפת שעה, ושוב גבי בפתח. כידיד ותיק הוא מתיישב מעצמו, ואומר בהתרגשות: "אומר לכם את האמת אני חדש בעיר הזו. במקום מגורי הקודם נחשבתי לקבלן מצליח וידי היו עמוסות בעבודה, אך כאן - משום מה עוד לא קיבלתי אפילו עבודה אחת... ניסיתי לפרסם בעיתון המקומי, אך לשוא. כנראה אנשים עדיין לא מכירים אותי. כעת חשבתי על רעיון שיעזור גם לי וגם לכם... החל ממחר בבוקר אכנס לביתכם עם פועלים, אשפץ את ביתכם באופן הטוב ביותר, וכך אנשים יכירו אותי. וגם אוכל לשלוח אליכם אנשים להתרשם מעבודתי... והמחיר: אלף שקלים בלבד, וגם זה רק בשביל שלא יאמרו שאני עובד בחינם..."

הפעם היה האברך זהיר יותר, ובשמחה הסכים ל'עסקה' רק בתנאי שהאלף ש"ח ישולם רק לאחר גמר השיפוץ... ואכן, למחרת עם הנץ החמה מופיע גבי יחד עם צוות מורחב, שעה לאחר מכן באה האספקה: 3 משאיות טעונות חומרי בניין! חודש עבודה מסיבי, וההרחבה הושלמה באופן מושלם - הרבה יותר מאשר חלם אי פעם! על הדרך, הוחלף גם הריצוף הישן בכל הדירה, ונצבעה מחדש - "שהדירה תראה דירה לדוגמא!"

סיכומו של דבר: הדירה הורחבה, שופצה ושודרגה בשווי כולל של למעלה ממאתיים אלף ש"ח, והכל במחיר של אלף שקלים בלבד! עד כאן הסיפור, על ברכה של שר התורה, לאברך העוסק בתורה, שיזכה לברכת התורה!

(פקודין דרשתי' וזאת הברכה תשע"ט)

שקל - אנא ממך התחשב בי! (למען האמת, מחיר השוק של שיפוץ שכזה לא עלה על שמונים אלף ₪). "גמ"ח שיפוצים" חיך, ואמר: "תראה, בעיקרון הייתי לוקח על עבודה מורכבת כזו מאה שישים אלף שקל, אך כיון שאני רואה שאתה אברך צדיק, אקח לך רק מאה עשרים אלף - רק אל תספר לאף אחד על המחיר המיוחד..." האברך התרגש מאד, וחיבק את הקבלן תוך שהוא מודה לו על "ההתחשבות וההנחה הגדולה!"

עוגיות ומשקה קל הונחו על השולחן לרגל "מעמד הסיכום על השיפוץ", ותוך כדי לגימת כוס משקה מוגז נוספת - ענה הקבלן 'בנחת' על שאלותיו של האברך: "לא, לא צריך חוזה. תבין, בין בני תורה לא עושים חוזה"..." בישראל נהוג לשלם הכל בהתחלה, אבל אתה יכול להשאיר אלף שקל בשביל הסוף..." "תבין, המחיר שנתתי לך הוא מחיר למזומן בלבד". - "ברגע שאתה משלם, מתחילים עבודה".

שעתיים עברו, ומידוענו חוזר מהתרוצצות לפרוט המחאה גדולה, ובידו מאה ותשעה עשר אלף שקלים במזומן! הקבלן מיד הגיע. במחווה מיוחדת הכריז: אני אפילו לא סופר את הכסף, אני סומך עליך!

לאחר כחצי שעה הופיע בביתם הקבלן כשלצידו עובד ישמעאלי שפטיש גדול בידו: "תכירו את סעיד אבו מחמד. כעת, ביחד נפרוץ את הקיר החיצוני, ומחר נתקדם עם צוות מורחב!". שעה עברה, והקיר החיצוני נפרץ כשגל חום חודר דרכו לבית. "צריך לנוח קצת. הפסקת קפה", הכריז הקבלן, תוך שהוא יורד עם סעיד "לנוח קצת ברכב".

המנוחה ברכב התבררה כארוכה מאד... הקבלן לא חזר יותר! נעלם... הטלפון שלו נותק, ומהחברה הסלולרית נאמר "הקו אינו פעיל". מסתבר שיותר זול להחליף קו טלפון, מלהחזיר למעלה ממאה אלף ש"ח.

שבועות עברו. כל הניסיונות להשיג את 'הקבלן', לא עלו יפה. בעצת רב פנה למשטרה בתלונה, ושם התברר לו שדפוס הפעולה מוכר, והוא לא הראשון שנפל בחלקלקות פיו של "גמ"ח שיפוצים" - "אוהב האברכים", אך הנ"ל עדיין לא בא על עונשו עקב "חוסר ראיות".

הכאב היה גדול. מצד אחד סכום כסף שהלך לטמיון. ומצד שני הבית נשאר קטן וכעת אין כסף להרחיב. וכל מה שנשאר זה מעטפה ובה אלף ש"ח, שהקבלן 'טוב הלב' הסכים לדחות לסוף השיפוץ... בלב כאוב נסע ללשכת הגזית של דורנו - מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, לקבל את ברכתו ועצתו. מרן מקשיב, ושואל: "כמה כסף נשאר לך? והאברך עונה "אלף שקל". אחד מבני הבית מציין באוזני מרן שמדובר באברך מתמיד במיוחד! מרן מחייך, הרי למי שעוסק בתורה יש את הברכה והשפע שלו, ואז אומר מרן: "אתה תשפץ באלף שקל!"



**רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?**  
שלח מייל ל- [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)



יבמות דף קכא

## מדוע הטובע לא הסכים להושיט את ידו?

### ההוא גברא דטבע באגמא

ממני? אמר לו מצילו, אם כן, קח יד... והושיט לו את ידו והחזירו לבין החיים.  
'אתה נותן יד לפושעים' הקדוש ברוך הוא כביכול נותן לנו את ידו - קחו, קחו, קחו, העיקר שתינצלו מעברותיכם...  
(להגיד)

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, היה קמצן גדול שלא נתן פרוטה מעולם, הוא פשוט לט היה מסוגל לתת משהו... פעם אחת כאשרהלך על שפת הנהר, החליק ונפל לתוכו והחל לטבוע, קפץ במהרה אדם להצילו וצעק לו: תן יד! ענה לו הטובע: אתה לא יודע שאני לא נותן כלום, מה אתה רוצה

### החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

## כיצד ייתכן שאדם הנוטר שנאה לפלוני שלא עשה לו כל רעה - יעבור על 'לא תיטור'?



### הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

לאחרים יגרום שילוח לו, הרי זה נחשב לתועלת ומותר לספר לאחרים. שכיון שעל ידי כך יגרום לחברו לקיים מצוה המוטלת עליו, זה עצמו תועלת, וכפי שמבואר לקמן (לשון הרע כלל ד סע' ה) שמותר לספר שפלוני עבר עבירה, למי שיכול להוכיחו שיתקן דרכיו, וכן מדויק לקמן (לשון הרע כלל י באמ"ח ס"ק לב).  
החפץ חיים כותב עוד, שכל-שכן אם מניעת הטובה היתה להמספר בעצמו, בוודאי אסור אחר כך לילך ולגנותו עבור זה, והעובר על זה, לבד שנכשל בעון לשון הרע, עוד נכשל בלאו ד"לא תטור". ואם מכוון בסיפור ההוא לנקום ממנו עבור זה ולפרסם את רוע לבבו לפני אנשים, עובר גם כן בלאו ד"לא תקום".  
מדבריו מבואר, שרק אם אותו אדם שמנעו ממנו את ההטבה מספר על כך, עובר בלאו דלא תיטור. אולם בביאורים ומוספים מביאים כי יש שכתבו (שיעורי עיון) שנראה פשוט שאף אם קרוביו וידידיו יספרו בגנותו של פלוני או ינקמו בו על שלא היטיב לקרובם, ודאי שגם הם עוברים על לאו של לא תיקום ולא תיטור. ואף אדם זר שאינו מאוהביו או קרוביו של מי שמנעו ממנו ההטבה, אלא שמתקומם על כך ומחמת זה שונאו ואינו מוכן להיטיב לו - כתב בקהילות יעקב (ערכין ס"ד) שמדויק מדברי הראשונים, שיתכן שגם הוא עובר בכך על איסור נקימה ונטירה, ראה שם.

בסעיפים הנלמדים היום מתחיל ה'חפץ חיים' בדיני איסור לשון הרע על עבירות שבין אדם לחברו. וכתב, כי אמנם בענין זה יש פרטים רבים המשנים לפעמים את הדין, אבל ישנו פרט אחד שבו לא ייפול שום ספק שאסור, ומביא לכך דוגמה: כגון שרואה אדם מבקש מחברו שילונו מעות, או שייטיב עמו בשאר טובות - ולא היטיבו, או שראה אדם שעובר על לאוין דבין אדם לחברו כגון נקימה ונטירה - בזה ודאי אינו שונה מעבירות שבין אדם למקום, ואסור לספר עליו. שהרי לא עשה לו שום רעה, וגם אין שום תועלת מכך שיספר את הדבר.  
ביאור הדבר, שההיתרים שיש במקרים מסויימים לספר על אדם שחטא לחברו, הוא רק אם עשה לו רעה ממש, וכגון שגזלו או עשקו, וכן אם הזיקו וציערו וביישו, או עשה כן לאחרים, וכפי שהביא בבאמ"ח (כאן ס"ק ד) בשם רבנו יונה, שבכה"ג הותר לספר לאחרים כדי לעזור לנעשק, וכפי שיתבאר דין זה בכלל גדריו לקמן (לשון הרע כלל י סעיף א). אבל דבר שהוא רק מניעת טובה, אסור לספר. גם ההיתר שמצינו לפעמים לספר לשון הרע מצד קנאת האמת, אינו שייך במניעת טובה, אלא רק בנוק של ממש שאדם עשה לחברו.  
בביאורים ומוספים מציינים לגבי הדוגמה של אדם המסרב להלוות מעות לחברו, כי מבואר מדברי הח"ח שאם על ידי שיספר



דאס פרי פרוקום  
**פרי תורה**  
 בין ישראל לאבותיהם ביבשת מדינת

בעזרת השם יתברך ולמזל טוב: המגיד מראשית אזורות - הוא יתן לים טוב וישראל לאלה דברי התנאים והברית שיצברו והותנו בין שני הצדדים לים ולתפארת. ההיגו, מצד האזור: יזויר ומיזויר בורא כל, וזכם קדמון, עילת כל העולות וסיבת כל הסיבות, העומר מצד עצמו עצם כבודו שאין ליער ולרמות בכל מיני מראות וצורות, פשוט בתכלית הפשוטות, עד אין סוף ועד אין חקר: ומצד השני הלא היא כנסת ישראל, כלה קרואה בענימה, עטרת תפארת מטרוניתא קדושתא, עולמותא קדושתא ילפידתא, יפה כלבנה, ברה כוזמה, זוהר זריק ניצוצין ומבהיק כברק לעינים. בת מלכים יסודי ארעא: המה אבות הקדושים. ובמלכות בית הירד ושלמה היא מעולות ומתודרת בכתר מלכות קדושתא סוד תורה ישבעל פה, ילומי אמוני ישראל, סופא רכל ררגין קדושיין ועיקרא רכל ררגין התצטרות:

הזותן התזוייב את עצמו ליתן סובלנות: לסביל כנסת ישראל בכל מיני סבלנות, **בבני וזיי ומזוני**, הן רוזני והן גשמי, ובמזל סליחה וכפרה, כדי להיות לו ממלכת כתנים וזיי קדושי עד סוף כל הדורות וכו'

והכלה הקדושה הנזכרת למעלה התזוייבה את עצמה להכניס כל האציל לה **למסור לבבה ונפשה על התורה** ועל העבודה לקדוש תר"ג אבריה וזידיה בתר"ג מצוות ברבקות ותשוקה ברזיכלו ורוזימו, וכו'

נאום: השמים וילמי השמים - עד הראשון:  
 ונאום: הארץ וכל אשר עליה, הימים וכל אשר בהם - עד השני:  
 והכתנים והעם עומדים בעזרה פה במקדש מעט, כולם יענו ויאמרו: מזל טוב!  
 ה' אזור וילמו אזור! ומי כעמך ישראל גוי אזור!  
 אישירי העם ישככה לו אישירי העם יזה אלקין!:



**בס"ד, ביום שישי פר' בלק ט' תמוז תשפ"ב**  
**רבבות אלפי ישראל מתחילין מסכת כתובות**

לזכות עמרם בן זלדה להצלחה בכל הענינים | לקבלת פוסטרים לזכוי הרבים 052-7653990

## מהו המקור לכך שנדרש לתפילין עור של בעל חי טהור?



וגם את החלק התחתון של בתי התפילין - התיתורא והמעברתא - יש לעשות מעור של בעל חי טהור. ואף את הרצועות יש לעשות מעור של בעל חי טהור; ואף במקרה של ספק - יש להחמיר ולהחשיב גם דין זה כדאורייתא, כלומר, ספק דאורייתא לחומרא. וכמו כן, אין להכניס בתוך הבית מילוי מעור של בעל חי טמא. [שו"ע לב, לו, משנ"ב קסו, וביה"ל ד"ה טהורים; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 203]

במצות תפילין נאמר בתורה: "למען תהיה תורת ה' בפיך", ודרשו חכמינו ז"ל: "מן המותר בפיך", כלומר, יש לכתוב את פרשיות התפילין על עור של בעל חי טהור המותר באכילה; וכן את ה'בית' לתפילין של ראש, שכתובה בו האות ש', שהיא חלק משם ש' ד' י', יש לעשות מעור של בעל חי טהור. ומהלכה למשה מסיני למדנו, שגם את ה'בית' של יד, וכן את הגידים לתפירת שני הבתים, יש לעשות מעור של בעל חי טהור.

## איזה בעל חי טהור עורו ראוי לתפילין?



למרות שהוא דק מאד; אך לכתחילה, יש לעשות את הבתים מעור עבה של בהמה גסה בלבד, משום שבעורות הדקים נוצרים במשך הזמן נקבים רבים הפוסלים את התפילין לדעת חלק מהפוסקים. וכן מנהג ישראל מזה כמאה וחמישים שנה, מאז שהמציאו את עשיית הבתים מעור בהמה גסה. [שו"ע לב, לו, משנ"ב קסו, וביה"ל ד"ה מעור; ביאורים ומוספים דרשו, 204]

כאמור, את ה'בתים' ואת הרצועות לתפילין יש לעשות מעור של בעל חי טהור, המותר באכילה. ודי בכך שהעור הוא ממין בעל חי טהור, ואין צורך שבעל חי זה עצמו יהיה מותר באכילה; ולכן, ניתן לעשותם מעורות נבלה וטרפה של בעלי חיים טהורים, למרות שהם אסורים באכילה. ועור של דגים הכשרים לאכילה, אינו ראוי לתפילין, מחמת זוהמתו הרבה. ומעיקר הדין, ניתן להשתמש אף בעור שעידוהו לעשיית קלף,

## האם עור הבתים והרצועות צריך להיות מעובד 'לשמה'?



ראוי לתפילין יותר מהעור המעובד. ולכן, כאשר לא ניתן למצוא תפילין שבתיהם נעשו מעור מעובד, יש לעשות תפילין בעור שאינו מעובד, ונחלקו הפוסקים אם יש לברך על הנחתן. ובכל מקרה, כאשר שוב ניתן להשיג תפילין מעור מעובד, יש לגנוז את התפילין מהעור הבלתי מעובד. [שו"ע לב, לו, משנ"ב קע-קעא, וביה"ל ד"ה מעובד, וד"ה היכא]

לדעת רוב הראשונים, עור ה'בתים' של התפילין, וכן העור של הרצועות, צריכים להיות מעובדים 'לשמה', כיון שכל חפץ של קדושה צריך להיות מוכן מעיקרו לשם הקדושה. ועור שעידוהו לשם רצועות, אינו ראוי לבתים, כיון שקדושתם קלה יותר משל הבתים. ויש מהראשונים שסוברים, שעור הבתים והרצועות אינו טעון עיבוד כלל, ואדרבה, העור הבלתי מעובד חזק יותר, והוא

\* המנהג מקדמת דנא לעשות בספרי תורה את המרווחים בין הפרשות ה'פתוחות' וה'סתומות' באופן המועיל בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.  
\* לדעת השולחן ערוך, בפרשיות התפילין 'סותמים' את פרשת והיה אם שמוע באופן הכשר רק לדעת הרמב"ם, דהיינו, שמתחילים לכותבה באמצע השורה הראשונה. אולם, לדעת הט"ז, יש להותיר שני מרווחים הפחותים משיעור כתיבת תשע אותיות, האחד בסוף השורה האחרונה של הפרשה הקודמת, והאחד בתחילת השורה הראשונה של פרשת והיה אם שמוע, ושני המרווחים יחד מצטרפים לשיעור 'תשע אותיות'; ולדעתו, באופן זה הפרשה נחשבת כסתומה בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הרא"ש.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

## בגד ציצית שקשרו בכנפותיו 32 חוטים במקום 16 - האם מותר ללבושו?



החוטים הראשונים בלבד, והציצית כשורה. ולדעת הרמ"א ואחרונים רבים, בין אם התכוון להוסיף על החוטים הראשונים, ובין אם התכוון לבטל את הראשונים - אם מסיר את החוטים הראשונים, השניים כשרים; ואם מסיר את השניים, הראשונים כשרים.

[שו"ע י, ה, ומשנ"ב כא-כג]

בגד בן ארבע כנפות, שקשורים בו חוטי ציצית כהלכתם - הקושר בו חוטי ציצית נוספים במטרה לקיים בהם את המצוה, עובר על איסור 'בל תוסיף', והציצית פסולה ללבישה כל עוד יש בה את כל החוטים.

ובנוגע להכשרת הבגד לקיום המצוה: לדעת השולחן ערוך, יש להסיר את כל החוטים ולקושרם מחדש; אך אם התכוון בהוספת החוטים השניים 'לבטל' את החוטים הראשונים, די בהסרת

הלוח היומי

## ז' בתמוז | רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, האדמו"ר מגור, ב' לב שמחה



יום זה קרוי "פורים אוסטראה" אחר שבימי מלחמת רוסיה פולין, הצבא הרוסי שם מצור על העיר אוסטראה, לתפוס את הפולנים אשר ברחו מהעיר בחשאי, בראות היהודים את זאת, התקבצו כולם בבית הכנסת הגדול של המהרש"א ועמדו בצום ובתפילה וזעקה לקב"ה, כל אותו הזמן המשיכו הרוסים להפציץ ללא הרף את העיר ובעיקר את בנין בית הכנסת אשר חשדוהו למבצר, עד אשר אחד היהודים אזר אומץ וחצה בלילה את הנהר והודיע למפקד הצבא הרוסי שהפולנים ברחו, בז' תמוז הרוסים נכנסו לעיר וההתקפה נעצרה וכך ניצלה הקהילה כולה, לזכר אותו הנס יש החוגגים את יום "פורים אוסטראה" ביום זה.

**יארצייט:**

תק"ן: רבי שאול ב"ר אריה לייב זצ"ל, אב"ד אמסטרדם, רישא ועוד, ב' בנין אריאל.

תקפ"ח: רבי ברוך ב"ר יהשע יחזקאל פייבל תאומים-פרנקל זצ"ל, מלייפניק, ב' ברוך טעם, אמרי ברוך ועוד.

תקצ"א: רבי יוסף אשר ב"ר יעקב משה מנחם מנדל הערנברג זצ"ל מפרמישלא, ב' דברי אמת.

תשל"ט: רבי גדליהו הלוי שור זצ"ל, ר"י תורה ודעת ובימ"ד עליון, ב' אור גדליהו.

תשמ"ג: רבי יחיאל חיים ב"ר משה לאבין זצ"ל, ממאקאווא.

תשנ"ב: רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי אלתר זצ"ל, האדמו"ר מגור, ב' לב שמחה.



יארצייט הרה"ק רבי שמחה בונם ב"ר אברהם מרדכי אלתר - ה"לב שמחה" מגור  
פעם נכנס יהודי להרה"ק ה"לב שמחה" מגור, ואמר לו: "בודד אני, אין לי משפחה, אין מי ששם לב למצבי, הצרות והיסורים גברו מעל ראשי, ולבדי אני חי את חיי הקשים", אמר לו הרבי: "שמע נא לעצתי, התחבר עם השי"ת, הוא החבר היותר קרוב מכולם", והוסיף: "תנסה, תנסה, גם אני עושה כך תמיד".

(תפארת למושה ח"ב עמ' ג)

נשתדל בעת קושי וצרה להשיח את דאגותינו לפני השי"ת, ונזכור שהוא קרוב אלינו ושומע אותנו, ומזמנו תבוא ישועתנו

## לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'  
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)